

KATARZYNA JAMROZIK
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego
e-mail: katarzyna.jamrozik@uwr.edu.pl

MAŁGORZATA KORCZYŃSKA-DERKACZ
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego
e-mail: malgorzata.derkacz@uwr.edu.pl

PROBLEMATYKA PRASOZNAWCZA NA ŁAMACH WYBRANYCH POLSKICH CZASOPISM BIBLIOLOGICZNYCH

Katarzyna Jamrozik, magister informacji naukowej i bibliotekoznawstwa, doktorantka w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego. Zainteresowania naukowe: jednodniówki, historia prasy sportowej, architektura informacji, eksploracja danych, funkcjonalność stron internetowych.

Małgorzata Korczyńska-Derkacz, dr hab., profesor w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego; zainteresowania naukowe: kultura książki i bibliotek XIX i XX w.; bibliologia; prasoznawstwo; historia mediów i społecznego komunikowania, cenzura i manipulacja informacją; autorka książek: *Państwowy Instytut Książki (1946-1949) i jego rola w rozwoju bibliologii, bibliotekarstwa i kultury książki w Polsce* (Wrocław 2011), *Kronika Państwowego Instytutu Książki (1945-1949)*. Wstęp, przypisy i opracowanie Małgorzata Korczyńska-Derkacz (Warszawa 2015).

SŁOWA KLUCZOWE: Prasoznawstwo. Bibliologia. „Bibliotekoznawstwo”. „Studia o Książce i Informacji”. „Studia o Książce”. „Roczniki Biblioteczne”. „Z badań nad Polskimi Księgozbio-

rami Historycznymi". „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”. „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze”. „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”. „Kieleckie Studia Bibliologiczne”. „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”. „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”. „Toruńskie Studia Bibliologiczne”.

ABSTRAKT: Teza/cel artykułu – Wspólny rodowód bibliologii i prasoznawstwa oraz podobieństwa w zakresie przedmiotu badań, stosowanej metodologii, celów badań i miejsca w klasyfikacji nauk powodują jednocześnie prezentowanie tematyki obu tych dyscyplin w czasopismach o charakterze bibliologicznym. Celem artykułu było zbadanie obecności tematyki prasoznawczej w czasopismach wydawanych przez instytucje kształcące pracowników książki we Wrocławiu, w Warszawie, w Krakowie, w Kielcach, w Toruniu. Analizie poddano siedem tytułów i ich kontynuacje: seria „Bibliotekoznawstwo” (kontynuacja: „Studia o Książce i Informacji”), „Studia o Książce”, „Roczniki Biblioteczne”, „Z badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi” (kontynuacja: „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”), „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze” (kontynuacja: „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”), „Kieleckie Studia Bibliologiczne” (kontynuacje: „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”) oraz „Toruńskie Studia Bibliologiczne”. **Metoda badań** – wykorzystana została metoda analizy ilościowej, gdzie jednostką obliczeniową był artykuł (nie uwzględniano recenzji, przeglądów i polemik) o tematyce prasoznawczej, opublikowany na łamach wybranego czasopisma bibliologicznego. **Wyniki i wnioski** – badanie wykazało, iż tylko 14% wszystkich opublikowanych artykułów naukowych porusza problematykę prasoznawczą. Potwierdziło też znaczne rozproszenie artykułów naukowych.

BIBLIOLOGIA I PRASOZNAWSTWO – DWIE DYSCYPLINY HUMANISTYCZNE

„Cóż to jest nauka o prasie? – pytał w 1938 r. Boris Mirkine-Guetzévitch, dyrektor paryskiego Institut de Science de la Presse i sam odpowiadał na to pytanie: to „Nowy zespół wiadomości i metod, zastosowanych do badania wielkiego fenomenu społecznego, fenomenu złożonego, o wielu aspektach. Prasa rejestruje wydarzenia. Jest ona źródłem wiedzy historycznej, podległym jako takie regułom krytyki historycznej. Uczestniczy w tworzeniu opinii, bierze aktywny udział w walce interesów, idei i ludzi. Równie silnie wiąże się z rozwojem prawa. Istnieje w rozmaitych systemach prawnych. (...) jest wielkim przedsiębiorstwem przemysłowym i komercyjnym. Druk, papier, sprzedaż, ogłoszenia, wszystko to wiąże się z problemami ekonomicznymi, finansowymi, prawnymi, socjologicznymi” (cyt. za: Golka, 1969, s. 10). Dokumentowanie prawa do samodzielnego istnienia nauki odbywa się zawsze przez określenie przedmiotu badań, metod badawczych, miejsca w klasyfikacji wiedzy. W przypadku prasoznawstwa

zjawisko to zaczęto obserwować w Polsce w połowie XX w. Początkowo w polu zainteresowania znalazła się prasa postrzegana jako źródło do badań historycznych, społecznych, politycznych, ekonomicznych, kulturowych. Z czasem zaczęto interesować się nią samą (gazety i czasopisma), jej twórcami (dziennikarze i wydawcy), metodami ich pracy oraz jej wytworami, zawartością i treścią, procesami ich rozpowszechniania, warunkami oddziaływania oraz ich skutkami, organizacją redakcji. Stąd już tylko krok do zainteresowania się czytelnikami (publiczność medialna), ich preferencjami, ale i wpływami, którym – za pośrednictwem prasy i innych środków masowej komunikacji – ulegają (opinia publiczna). Jak pisał Walery Pisarek: „Rozważaniom o przedmiocie i charakterze prasoznawstwa towarzyszyła często refleksja nad jego wewnętrznym zróżnicowaniem, nad zapleczem metodologicznym i użytecznością w praktyce dziennikarskiej, redakcyjnej i wydawniczej. [...] W atmosferze sporów i dyskusji konstituowało się to, co po polsku nazywamy do dziś prasoznawstwem, a co w innych krajach nazywane bywa nauką lub wiedzą o prasie, radiu i telewizji, o komunikowaniu masowym, o komunikowaniu publicznym, o komunikowaniu zbiorowym, o komunikacji społecznej, o mediach masowych, o dziennikarstwie” (Pisarek, 1984, s. 6). Sam autor, przez prasoznawstwo rozumiał „dziedzinę nauki obejmującą wszystkie elementy, fazy i aspekty komunikowania masowego za pomocą środków o charakterze periodycznym lub ciągłym” (Pisarek, 1984, s. 6).

Czasopisma i gazety pełnią funkcje podobne do funkcji książki. O podobieństwach mówić możemy na etapie ich wytwarzania, obiegu i odbioru społecznego. Liczne analogie z procesami bibliologicznymi widoczne są na płaszczyźnie nauki o drukarstwie oraz wiedzy o masowym komunikowaniu. Warto przypomnieć tu teoretyczne rozważania Paula Otleta, który kierując się potrzebami pracy nad bibliografią światową, w *Traktacie o dokumentacji* z 1934 r. mówił o konieczności objęcia badaniem wszelkich dokumentów (książek, czasopism, wszelkich „scripta”), które miały się stać przedmiotem bibliologii, utożsamianej wówczas z dokumentologią. Jak pisał Krzysztof Migoń *Traktat* Otleta „Poszerzył pole badań bibliologicznych, umieszczając w nim wszelkie formy dokumentów, rozbudował i teorię, i zastosowania bibliologii. Utorował w ten sposób drogę do bibliologii dzisiejszej jako nauki o komunikacji piśmiennej” (Migoń, 2005, s. 53), która – dodajmy – jest jedną z form komunikacji społecznej. Odwołując się do autorytetów, przytoczmy jeszcze słowa Karola Głombiowskiego, który w 1980 r. napisał: „[...] równorzędną rolę odgrywa wytwarzanie i rozpowszechnianie komunikatów, jak też ich recepcja, a obok twórców komunikatów nie mniejsze znaczenie dla istoty procesu posiadają ich odbiorcy” (Głombiowski, 1980, s. 13) – sformułowania autora dotyczyły wprawdzie książki – kategorii centralnej w badaniach bibliologicznych – ale odnieść je możemy także do gazet i czasopism, radia

i telewizji, a nawet szerzej – do mediów elektronicznych. Twórca książki i jej czytelnik, nadawca i odbiorca komunikatu, to ludzie i związane z nimi instytucje, stanowiące istotne ogniwo całego procesu komunikacji społecznej/medialnej. Zbieżność zainteresowań bibliologii i prasoznawstwa jest tu wyraźnie widoczna.

Elementem określającym samodzielność dyscypliny jest także jej metodologia. Najbardziej charakterystyczną i rozpoznawalną metodą w badaniach prasoznawczych jest metoda historyczna oraz metoda analizy zawartości treści. Władysław Marek Kolasa w swojej rozprawie *Historiografia prasy polskiej (do 1918 roku)* (Kolasa, 2013, s. 6-9, 15-64) wskazał, że prasoznawstwo może korzystać i korzysta z metod naukowych, zwłaszcza z naukometrii i bibliometrii – obie metody z powodzeniem stosowane są w bibliologii. Prasoznawstwo wykorzystuje także metody i techniki zapożyczone z socjologii, psychologii, ekonomii, prawa czy z językoznawstwa. Korzysta z analiz statystycznych. Podobnie postępuje się w bibliologii.

Interesująco wypada analiza dróg rozwoju bibliologii i prasoznawstwa, co pozwala na sformułowanie wniosków o ich wspólnym rodowodzie. Nazwiska pierwszych polskich badaczy, zainteresowanych dokumentowaniem prasy i uznaniem jej za cenne źródło historyczne, są wymieniane wśród prekursorów bibliologii – mowa o Pawle Jarkowskim i jego wykładach z bibliografii początkowo w Gimnazjum Wołyńskim, a następnie – po jego przemianowaniu w 1818 r. – w Liceum Krzemienieckim, Feliksie Bentkowskim i jego bibliografii literatury uwzględniającej także czasopisma (dwutomowa *Historia literatury polskiej wystawiona w spisie dzieł drukiem ogłoszonych z 1814 r.*), o Jerzym Samuelu Bandtkiem (*Wiadomość krótka o gazetach polskich*, opublikowana w „Roczniku Towarzystwa Naukowego Krakowskiego” 1819, t. 4, s. 205-224), o bibliograficznych pracach Adama Tomasa Chłędowskiego, o Joachimie Lelewelu (*Bibliograficznych ksiąg dwoje*, Wilno t. 1-2; 1823-1826) i Aleksandrze Bohatkiewicz (bibliografia powszechna), oraz o pracach Józefa Muczkowskiego, Karola Szajnochy i Karola Estreicher. To właśnie Estreicher zestawił pierwszy naukowy spis prasy w Polsce i zamieścił go w tomie *Bibliografii polskiej* wydanej w 1870 r.¹ Rok później spis ten pojawił się w formie broszury zatytułowanej *1400 pism periodycznych i zbiorowych*. Zestawienie to, choć jeszcze niedoskonałe i poddane krytyce z powodu nieostrych kryteriów typologicznych, stało się punktem wyjścia do pierwszych rozważań statystycznych na temat ruchu wydawniczego, które w 1886 r. opublikował Stanisław Czarnowski. Uzupełnił je w 1928 r. Stanisław Jarkowski. Pierwsze prace prasoznawcze, podobnie jak badania nad książką, pojawiły się na pograniczu badań nad historią li-

¹ Jedną z najwcześniejszych prac dokumentujących zawartość czasopisma był spis zawartości „Journal de Sawants”, wydany w Amsterdamie w 1683 r. Niemiecki uczonego przełomu XVII i XVIII w. Christian Juncker był autorem zestawienia 68 tytułów czasopism, w którym traktuje czasopismo naukowe jak część uniwersum świata książek. Więcej zob. (Żbikowska-Migoń, 2002).

teratury. Tak było w przypadku wymienionych wyżej prac, tak też było u Konstantego Majeranowskiego w pracy *Wiadomość historyczno-krytyczna o pismach periodycznych w Polsce z 1826 r.* (*Flora Polska, czyli Rozrywki Przyjemne i Pożyteczne*, 1826, t. 5, s. 34-64; t. 6, s. 37-61; *Flora Polska, czyli Rozrywki Przyjemne i Pożyteczne*, 1827, t. 8, cz. 1, s. 37-44; *Motyl*, 1829, nr 1, 4, 8, 10; polemika *Rozmaitości (Lwów)* 1827, nr 3); większe opracowanie omawiające genezę prasy na szerokim tle napisał w 1861 r. Franciszek Sobieszczański (Sobieszczański, 1861).

Tyle wspólny rodowód. Należy dodać, że obie nauki należą do grupy nauk humanistycznych, społecznych, w obu możemy szukać pogranicza badawczego z wieloma innymi dyscyplinami naukowymi: prawem, ekonomią, socjologią, etyką, językoznawstwem, historią, psychologią społeczną, antropologią kulturową. Potwierdzają to i przedmiot badań, i stosowana w nich metodologia. Prasa wraz z innymi mediami, jej instytucje i użytkownicy od kilku już lat sytuowana jest w obrębie medioznawstwa, odrębnej dziedziny, posługującej się empirycznymi metodami nauk społecznych oraz metodami specyficznymi, jakimi są analiza zawartości treści i sondażowe badania odbiorców, a wszystko to z punktu widzenia teorii społeczeństwa informacyjnego/sieciowego/medialnego. O wzajemnych relacjach bibliologii i medioznawstwa wypowiedział się Krzysztof Migoń podkreślając, że decyduje o tym obiekt ich badań, wspólne – w pewnych zakresach – zadania i metody (Migoń, 2002).

Zasygnalizowane już wyżej kierunki badań prasoznawczych z biegiem lat ulegały zmianom (poszerzeniu) wynikającym z rozwoju dyscypliny, jej zinstytucjonalizowania, subiektywnych zainteresowań badaczy, dostępu do źródeł. Wskazując główne tendencje w tym zakresie można powiedzieć, że do najchętniej podejmowanych należą badania historycznoprasowe², w szczególności dotyczące prasy dawnej (do 1864 r.), prasy okresu powstaniowego (1864-1918), okresu międzywojennego, okresu okupacji hitlerowskiej (prasa konspiracyjna), prasy lat 1945-1989 oraz zagadnień transformacji mediów po 1989 r. Badania szczegółowe koncentrują się wokół konkretnych tytułów, modelu prasy z punktu widzenia jej przeznaczenia i typologii (np. prasa dla ludu, prasa katolicka, prasa religijna, prasa fachowa, prasa ugrupowań politycznych, prasa studencka...). Rozwijają się badania nad rynkiem prasowym, nad twórcami prasy (dziennikarzami, wydawcami, ilustratorami), nad odbiorcami i społeczną funkcją prasy. Nowa, elektroniczna postać czasopisma także wzbudziła zainteresowanie badaczy. Autorzy zajmują się teorią i praktyką środków masowego komunikowania, a postępujący rozwój medioznawstwa wpisuje w krąg ich

² Szczegółowo omówił tę kwestię W.M. Kolasa (2013). Na temat przedmiotu badań prasoznawstwa wypowiedzieli się m.in. I. Tetelowska (1965, s. 11-14), M. Kafel (1966, s. 88-102), S. Dziki (1984), W. Pisarek (2008, s. 182-209).

zainteresowań – poza dziennikarstwem drukowanym – dziennikarstwo medialne: radiowe, telewizyjne, internetowe.

Celem naszych rozważań nie jest szczegółowe śledzenie rozwoju i dokonania prasoznawstwa, jest nim natomiast sprawdzenie, czy wykazana wyżej jego bliskość z bibliologią sprawia, iż prace dotyczące wymienionych wyżej zagadnień prasoznawczych (i medialnych) są obecne na łamach czasopism wydawanych przez instytuty kształcące pracowników książki, tj. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (seria „Bibliotekoznawstwo”, „Studia o Książce”, „Roczniki Biblioteczne”), Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie („Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze”), Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii UMK („Toruńskie Studia Bibliologiczne”), Instytut Dziennikarstwa i Informacji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach („Kieleckie Studia Bibliologiczne”) oraz Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego³ („Z badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”). Pod uwagę wzięto siedem tytułów czasopism (i ich kontynuacje), przyjmując założenie, że ich redakcja merytoryczna wywodzi się z danego instytutu, a wydawcą jest macierzysta uczelnia⁴.

Wykorzystana została metoda analizy ilościowej, gdzie jednostką obliczeniową był artykuł naukowy⁵ o tematyce prasoznawczej, opublikowany na łamach wybranego czasopisma.

ZAGADNIENIA PRASOZNAWCZE NA ŁAMACH ANALIZOWANYCH TYTUŁÓW

Najwcześniej, bo w 1955 r., w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego (ówczesny Instytut Bibliotekoznawstwa) powołano rocznik „Bibliotekoznawstwo”, ukazujący się w ramach serii „Acta Universitatis Wratislaviensis”. W 2012 r. nastąpiła zmiana tytułu czasopisma na „Studia o Książce i Informacji”, co wiązało się również z poszerzeniem podejmowanej tematyki od teorii i praktyki bibliologii w stronę działalności edytorskiej i estetyki książki (*Studia o Książce i Informacji (dawniej: Bibliotekoznawstwo)* [online]. [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: <<http://bibl.wuwr.pl>>.). Do 2016 r. opublikowano 35 tomów, w tym 13 pozycji monograficznych (t. 6-18), które zostały wyłączone z analizy.

³ Obecnie na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW.

⁴ Przyjmując powyższe założenia – kryterium wydawcy – nie wzięto pod uwagę istotnych dla nauk bibliologicznych tytułów, m.in. „Przeglądu Bibliotecznego”, „Rocznika Biblioteki Narodowej”, „Ze Skarbcza Kultury”, „Rocznika Biblioteki PAU i PAN w Krakowie”, „Studiów Kieleckich. Serii Bibliologiczno-Prasoznawczej”), a także czasopism, których założenia redakcyjne sytuują je w obrębie nauki o informacji („Zagadnienia Informacji Naukowej”, „Infotezy”).

⁵ W badaniach nie brano pod uwagę artykułów recenzyjnych, przeglądowych i polemik.

Tabela 1

Czasopismo „Acta Universitatis Wratislaviensis. Seria: Bibliotekoznawstwo” wraz z kontynuacją „Studia o Książce i Informacji” (1955-2016)

Rok, tom	Ogólna liczba art.	Liczba art. prasozn.	Autor	Tytuł artykułu
1955 t. 1-1956, t. 2	7	0		
1962, t. 3	6	1	Reiter Jan	„Tygodnik Polski” w Opolu
1966, t. 4	5	0		
1968, t. 5	5	1	Kruczała Krystyna	Książka polska wśród ludu górnośląskiego w LL połowie XIX w. w świetle dokumentacji prasowej
1995, t. 19	11	0		
1998, t. 21	10	1	Łaszewska-Radwańska Beata Emilia	„Przyjaciel dla Dzieci” Christiana Feliksa Weissego. Zagadnienia autorstwa, przekładu i wydania polskiego
2000, t. 23	10	1	Korczyńska-Derkacz Małgorzata	„Rocznik Towarzystwa Warszawskiego....”
2006, t. 26	12	2	Korczyńska-Derkacz Małgorzata	Informacja o nauce na łamach czasopisma Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1828-1869)
			Pękalska Marta	„Pojezierze” – zapomniane wydawnictwo regionalne
2008, t. 27	9	2	Repucho Ewa	Estetyka zaangażowana. Rola „Poligrafiki” w podnoszeniu poziomu estetycznego polskiej produkcji wydawniczej w latach 1947–1956
			Korczyńska-Derkacz Małgorzata	Jednodniówka jako typ dokumentów życia społecznego. Zarys problematyki badawczej
2009, t. 28	16	0		
2010, t. 29	8	1	Ruszczak Olga	Ukształtowanie graficzne czasopism na Zakarpaciu w drugiej połowie XIX i na początku XX w.
2011, t. 30-2013, t. 32	22	0		
2014, t. 33	7	1	Kośny Leszek	Stan badań nad polskimi czasopismami pszczelarskimi
2015, t. 34	8	2	Jamrozik Katarzyna	Żydowskie jednodniówki sportowe z okresu międzywojennego (ze zbiorów CBN Polona).
			Łach Anna	Mediatyzacja nauki w prasie polskiej (1975) – popularyzacja czy nowinkarstwo?
2016, t. 35	10	0		
łącznie	146	12		

Źródło: obliczenia własne na podstawie analizy zawartości czasopism: „Acta Universitatis Wratislaviensis. Seria: „Bibliotekoznawstwo” oraz „Studia o Książce i Informacji” (1955-2016).

Na łamach czasopisma opublikowano 146 artykułów problemowych, w tym zaledwie 12 poruszających zagadnienia prasoznawcze, co stanowi 8,22%. Dwa artykuły dotyczyły kwestii graficzno-edytorskich czasopism (Ewy Repucho i Olgi Ruszczak), również dwukrotnie podjęto problematykę jednodniówek jako specyficznego typu druków o licznych cechach wydawnictw ciągłych (M. Korczyńska-Derkacz, K. Jamrozik). Zainteresowanie tematyką prasoznawczą było i wciąż pozostaje fragmentaryczne, jedynie M. Korczyńska-Derkacz trzykrotnie publikowała prace związane z problematyką prasoznawczą. W czterech tomach, które ukazały się po zmianie tytułu, opublikowano trzy teksty prasoznawcze.

Czasopismo „*Studia o Książce*” powstało jako wydawnictwo międzyuczelniane w wyniku połączenia trzech, wydawanych w latach 70. XX w. serii zeszytów naukowych: Uniwersytetu Wrocławskiego („*Bibliotekoznawstwo*”), Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu („*Biblioteka*”) i Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu („*Nauka o Książce*”). W myśl założeń redakcyjnych, publikowano przede wszystkim prace księgo- i bibliotekoznawcze, ale dostrzegano zagadnienia pojawiające się na pograniczu nauki o książce, takie jak nauka o informacji, prasoznawstwo i czasopiśmiennictwo, socjologia literatury i życie literackie.

W latach 1970-1993 ukazało się 19 tomów, w których opublikowano 201 artykułów. Wśród 8 prac dotyczących prasoznawstwa można wyróżnić przede wszystkim: trzy artykuły traktujące czasopismo jako źródło do dziejów książki (Artura Pilaka, Elżbiety Stodkowskiej, Danuty Hombek) oraz omawiające konkretne tytuły (Jerzego Franke, Marii Karwackiej). Podejmowana problematyka z interesującego nas zakresu, w całym okresie ukazywania się tytułu, stanowiła zaledwie 3,98% wszystkich opublikowanych artykułów.

„*Roczniki Biblioteczne*” powołane do życia w 1957 r. są periodykiem o zasięgu ogólnopolskim, prezentującym szeroki zakres tematyczny: od teorii i historii bibliologii i bibliotekoznawstwa po zagadnienia współczesne dotyczące funkcjonowania bibliotek naukowych i problematykę kształcenia pracowników książki. We Wstępie do pierwszego rocznika redakcja informowała: „Na tematykę *Rocznika* [...] złożą się: szeroko pojęta nauka o książce, bibliografia i bibliotekoznawstwo. Obok historii książki i bibliotek znajdzie w nich miejsce historia czasopiśmiennictwa, dzieje papiernictwa i introligatorstwa, zdobnictwo i estetyka książki, zagadnienia bibliofilskie, biografistyka i pamiętnikarstwo związane z książką i jej pracownikami, socjologia książki, zagadnienia czytelnictwa, teoria i naukowa problematyka bibliotekoznawstwa, teoria bibliografii” (*Roczniki Biblioteczne*, 1957, R. 1, s. 3-4).

W latach 1957-2016 ukazało się 60 roczników, w których opublikowano 846 artykułów. Tematyka prasoznawcza podejmowana była 70 razy, co stanowi 8,27% wszystkich prac. Większość z nich dotyczyła zagadnień historycznych – dominowały opracowania z zakresu prasy XIX-wiecznej. W latach 60.

Tabela 2

Czasopismo „Studia o Książce” (1970-1993)

Rok, numer	Ogólna liczba art	Liczba art. prasozn.	Autor	Tytuł artykułu
1970, t. 1-1975, t. 5	55	0		
1976, t. 6	8	1	Pilak Artur	Prasowe ogłoszenia księgarskie jako źródło do dziejów książki
1977, t. 7	9	0		
1978, t. 8	11	0		
1979, t. 9	10	1	Kosiński Józef Adam	Biblioteki, książki i czasopisma naukowe w latach 1945-1975 jako komponenty kulturowego modelu nauki
1980, t. 10	7	0		
1981, t. 11	8	1	Tadeusiewicz Hanna	Czasopisma drukarskie galicyjskie z lat 1872-1900 jako źródło do dziejów drukarstwa polskiego XIX w.
1982, t. 12	12	0		
1983, t. 13	10	2	Franke Jerzy	Program literacki czasopisma „Bluszcz” w latach 1865-1905
			Karwacka Maria	„Libri Gedanenses” – organ Biblioteki Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku
1984, t. 14	8	0		
1985, t. 15	16	2	Słodkowska Elżbieta	Czasopisma pierwszej połowy XIX w. jako źródło do badań księgoznawczych
			Jazdon Artur	Walenty Maciej Stefański jako redaktor, wydawca i drukarz prasy poznańskiej
1986, t. 16	12	1	Hombek Danuta	Ogłoszenia księgarsko-wydawnicze w czasach stanisławowskich jako źródło bibliologiczne
1988, t. 17-1993, t. 19	35	0		
łącznie	201	8		

Źródło: obliczenia własne na podstawie analizy zawartości czasopisma „Studia o Książce” (1970-1993).

XX w. publikowali je m.in.: Sławomir Kalembka, Renata Żurkowa i Ewa Kazior, a w latach 70.: Alina Misiowa, Aleksander Zyga i Jadwiga Bogusławska. W kolejnym dziesięcioleciu ukazało się jedynie 10 artykułów o tej tematyce, a po 1990 r. – łącznie 26. W „Rocznikach Bibliotecznych” prace prasoznawcze opublikowało 47 autorów. Autorką 13 tekstów była Hanna Tadeusiewicz. Jej prace ukazywały się w latach 1966-2005, a dotyczyły przede wszystkim czasopism drukarskich, m.in.: „Przeglądu Drukarskiego”, „Czcionki” i „Ogniska. Czasopisma dla Spraw Drukarskich i Pokrewnych Zawodów”. Pięć arty-

Tabela 3

Czasopismo „Roczniki Biblioteczne” (1957-2016)

Rok, tom	Ogólna liczba art	Liczba art. prasozn.	Autor	Tytuł artykułu
1	2	3	4	5
1957, R. 1	5	1	Staniszewski Zdzisław	Pierwsze polskie czasopismo ogłoszeniowe („Warszawskie Ekstraordynaryjne Tygodniowe Wiadomości”)
1958, R. 2	6	1	Staniszewski Zdzisław	Tematyka literacka na łamach „Warszawskich Ekstraordynaryjnych Tygodniowych Wiadomości”
1959, R. 3	8	1	Skura Adam	Tygodnik Polski poświęcony włościom. Pszczyna 1845-1846
1960, R. 4-1962, R. 6, z. 3-4	39	0		
1963, R. 7, z. 1-2,	7	1	Kalembka Sławomir	Prasa Towarzystwa Demokratycznego Polskiego. Zarys dziejów wydawniczych 1832-1863
1964, R. 8, z. 1-2	18	0		
1965, R. 9, z. 1-2	8	1	Żurkowa Renata	„Rozmaitości Naukowe” – krakowskie pismo naukowe (1828-1831)
1966, R. 10, z. 1-2	13	2	Tadeusiewicz Hanna	Zapomniane czasopismo warszawskie z epoki przedlistopadowej („Chwila Spoczynku” 1827)
			Jaworska Janina	„Goniec Łódzki” (1898-1906) wobec rosyjskiej cenzury
1967, R. 11	20	3	Kazior Ewa	„Dziennik Literacki” w latach 1852-1854 i jego wpływ na życie umysłowe Galicji
			Jaworska Janina	Niemiecka cenzura prasowa w Łodzi w okresie I wojny światowej
			Albin Janusz	„Śląsk” 1946-1948. Zarys monograficzny i bibliografia zawartości
1968, R. 12, z. 1-4	14	1	Świdorski Bolesław	Problematyka gromadzenia bieżących czasopism zagranicznych w bibliotekach polskich
1969, R. 13, z. 1-2	20	1	Albin Janusz	Przyczynek do dziejów polskiej prasy obozowej w latach okupacji
1970, R. 14	31	3	Gramatowski Wiktor	Franciszek Bohomolec – wydawca, prefekt drukarni i redaktor „Wiadomości Warszawskich”
			Ratajewski Jerzy	Informacja o książce, bibliotekach i czytelnictwie na łamach czasopism polskich w Opolu w latach 1911-1921
			Chwastek Aleksandra	Z badań nad czytelnictwem prasy wśród więźniów

1	2	3	4	5
1971, R. 15, z. 1-2	12	3	Borkowska Helena	„Magazyn Warszawski Pięknych Nauk” Piotra Świtkowskiego
			Kubicka Weronika	Czasopisma bibliologiczne litewskie
			Tadeusiewicz Hanna	„Przegląd Drukarski” – nieznanne czasopismo fachowe z końca XIX w.
1971, R. 15, z. 3-4	7	0		
1972, R. 16, z. 1-2	19	4	Misiowa Alina	Sprawy słowiańskie w czasopiśmie krakowskich w latach 1834-1838.
			Dorembowicz Michał	Naukowe czasopisma zagraniczne w Polsce
			Łapacz Teresa	Zasoby czasopiśmiennicze w bibliotekach warszawskich po wyzwoleniu i w 1968 r. oraz postulaty ich uzupełnienia
			Radożycki Jan	Dziesięciolecie czasopisma „Polish Scientific Periodicals-Contents” (Analiza krytyczna na tle tendencji światowych).
1973, R. 17, z. 1-2	27	3	Przywecka-Samecka Maria	Rozwój czasopiśmiennictwa muzycznego (Zarys historyczny)
			Cieślak Tadeusz, Wasilewska Danuta	Czytelnictwo czasopism zawodowych wśród studentów wyższych szkół rolniczych w aspekcie warunków środowiskowych
			Żyga Aleksander	Krakowski „Świat” (1888-1895). Z. Sarneckiego. Mało znana karta z dziejów ilustracji polskiej XIX w.
1974, R. 18	28	2	Tadeusiewicz Hanna	„Przegląd Drukarski” Seweryna Baylego
			Cieślak Tadeusz, Wasilewska Danuta	Postępy w nauce w świetle czytelnictwa czasopism zawodowych wśród studentów. Analiza w aspekcie różnic środowiskowych
1975, R. 19, z. 1-2	18	1	Tadeusiewicz Hanna	„Budzik” (1883) – pismo drukarzy krakowskich
1976, R. 20, z. 1-2	25	2	Tadeusiewicz Hanna	„Przewodnik dla Spraw Drukarsko-Litograficznych” – lwowskie czasopismo fachowe z końca XIX w.
			Tadeusiewicz Hanna	„Praca. Dwutygodnik poświęcony sprawom drukarskim” (Lwów 1878)
1977, R. 21, z. 1-2,	27	2	Bogusławska Jadwiga	„Tydzień” piotrkowski (1873-1906) jako źródło do dziejów książki polskiej
			Tadeusiewicz Hanna	„Czcionka” (1872-1876) – pierwsze czasopismo drukarskie w Polsce
1978, R. 22, z. 1-2	15	1	Tadeusiewicz Hanna	„Ognisko. Czasopismo dla Spraw Drukarskich i Pokrewnych Zawodów” (okres pierwszy: 1895-1900)

1	2	3	4	5
1978, R. 22, z. 3-4-1979, R. 23, z. 1-2	16	0		
1979, R. 23, z. 3-4	8	1	Tadeusiewicz Hanna	„Grafika” (1912)
1980, R. 24, z. 1	9	0		
1980, R. 24, z. 2	12	1	Bednarska-Ruszajowa Krystyna	Zagadnienia wytwarzania i rozpowszechniania książki na łamach „Monitora” (1765-1785)
1981, R. 25, z. 1-2	8	0		
1982, R. 26, z. 1-2	15	1	Tadeusiewicz Hanna	Organizacje zawodowe drukarzy lwowskich w świetle ich prasy fachowej z lat 1872-1900
1983, R. 27, z. 1-2-1985, R. 29, z. 1-2	67	0		
1986, R. 30, z. 1-2	20	2	Tadeusiewicz Hanna	„Pracownik Graficzny” (1928-1939). Część I. Powstanie czasopisma. Zagadnienia fachowe.
			Czachowski Marek	Czasopisma bibliofilskie
1987, R. 31	25	3	Hombek Danuta	Reklama książki na łamach „Gazety Warszawskiej” w latach 1764-1795
			Tadeusiewicz Hanna	„Pracownik Graficzny” (1928-1939). Część II. Problematyka i zawodowa
			Korczyńska-Derkacz Małgorzata	Problematyka badań nad czasopiśmiennictwem naukowym
1988, R. 32, z. 1	14	0		
1988, R. 32, z. 2	12	1	Czernianin Halina	Dzieje wydawnicze „Tygodnika Wileńskiego”
1989, R. 33, z. 1-2	12	2	Czerwińska Małgorzata	Polskie czasopisma dla niewidomych w latach 1945-1988
			Gzella Grażyna	Czytelnictwo gazet przez Polaków w obozach koncentracyjnych
1990, R. 34, z. 1-2	8	2	Kowalska Hanna	Polskie czasopisma nutowe I dodatki nutowe do czasopism w okresie zaborów
			Korczyńska-Derkacz Małgorzata	Informacja o nauce w „Roczniku Towarzystwa Przyjaciół Nauk Poznańskiego” (1860-1928)
1991, R. 35, z. 1-2,	19	2	Pilak Artur	Księgarstwo Śląskie w latach 1785-1875 w świetle „Schlesische Provinzialblätter”
			Herden Elżbieta	Działalność płatnych wypożyczalni w świetle „Schlesische Provinzialblätter” w latach 1785-1875

1	2	3	4	5
1992, R. 36 z. 1-2	12	2	Korczyńska-Derkacz Małgorzata	Czasopiśmiennictwo naukowe XIX w. Definicje i typologia
			Gzella Grażyna	Udział duchowieństwa w tworzeniu „pism dla ludu” w I połowie XIX w.
1993, R. 37, z. 1-2	10	1	Gzella Grażyna	„Pismo dla ludu” – postulaty i działa- nia w sprawie realizacji tego hasła do połowy XIX w.
1994, R. 38, z. 1-2	12	1	Kalczyńska Maria	Wydawnictwo prasowe „Nowiny” w Opolu 1911-1939
1995, R. 39, z. 1-2	7	0		
1996, R. 40, z. 1-2	7	2	Gzella Grażyna	Czasopisma dla chłopów w dobie po- wstania styczniowego
			Pietrykiewicz Iwona	Publikacje Bronisława Ferdynanda Trentowskiego i ich krytyka na ła- mach czasopism wielkopolskich w la- tach 1840-1845
1997, R. 41, z. 1-2	9	0		
1998, R. 42	3	1	Piskorz Jolanta	Ośrodek wydawniczy czasopism sal- watorijskich w Trzebini (1906-1946)
1999, R. 43	5	1	Czernianin Halina	Ogłoszenia wydawnicze i księgarskie w „Tygodniku Wileńskim” 1815-1822
2000, R. 44- 2001, R. 45	18	0		
2002, R. 46	18	3	Żbikowska-Migoń Anna	U początków bibliografii czasopism: Christiana Junckera Schediasma histo- ricum de ephemeridibus sive diariis eruditorum (1692)
			Czarnik Oskar Stanisław	Gazety ulotne związane ze Lwowem w XVII i na początku XVIII wieku
			Szczepaniec Józef	Wokół „Courier de Polone” (1776- 1777) Jana Augusta Posera
2003, R. 47- 2004, R. 48	12	0		
2005, R. 49	38	6	Biały Franciszek	Z dziejów prasy kłodzkiej (do 1945 r.)
			Jazdon Artur	Poznańskie XIX-wieczne czasopisma satyryczne
			Walczak Krzysztof	„Dziennik Kaliski”. Zapomniana inicja- tywa wydawnicza drukarzy kaliskich
			Tadeusiewicz Hanna	„Poradnik Graficzny” (1905-1906) i „Polski Poradnik Graficzny” (1908). Przyczynek do dziejów czasopiśmien- nictwa fachowego drukarzy
			Korczyńska-Derkacz Małgorzata	„Życie” krakowskie (1897-1900) źró- dłem informacji o kulturze czeskiej
			Aleksiewicz Anna	Spór Karola Cieszewskiego, redaktora pisma „Czytelnia dla Młodzieży”, z Dyrekcją Policji we Lwowie – w świe- tle zachowanej korespondencji

1	2	3	4	5
2006, R. 50	6	2	Boczar Elżbieta	Krytyka literatury dziecięcej i młodzieżowej w polskich czasopismach i katalogach księgarskich w XIX w.
			Wandel Agnieszka	„Bulletin des bibliothèques de France” czasopismo o bibliotekach nie tylko francuskich
2007, R. 51	8	1	Wodniak Katarzyna	Udział tygodnika „Przyjaciółka” w upowszechnianiu czytelnictwa masowego w powojennym 40-leciu
2008, R. 52-2015, R. 59	54	0		
2016, R. 60	15	2	Korczyńska-Derkacz Małgorzata, Łusznak Agnieszka	„Studia o Książce” (1970-1993) – koncepcje programowe i ich realizacja
			Jamrozik Katarzyna	Problematyka badań nad jednostniówkami w Polsce
łącznie	846	70		

Źródło: obliczenia własne na podstawie analizy zawartości czasopisma „Roczniki Biblioteczne” (1957-2016).

kułów opublikowała M. Korczyńska-Derkacz (jedno współautorstwo), cztery – Grażyna Gzella i po dwie prace przedstawili Janina Jaworska, Halina Czernianin, Janusz Albin, Zdzisław Staniszewski oraz wspólnie Danuta Wasilewska i Tadeusz Cieślak. Wśród podejmowanych tematów znalazły się dzieje wydawnicze konkretnych tytułów, czasopisma fachowe, dla ludu, naukowe i literackie, gazety i czasopisma z punktu widzenia ich wartości jako źródła informacji o ruchu wydawniczym, prasa w konkretnym okresie historycznym lub na danym terenie, cenzura prasowa. Autorzy kilku publikacji omawiali zagadnienia współczesne dotyczące gromadzenia czasopism, ich czytelnictwa. W latach 2008-2015 w „Rocznikach Bibliotecznych” nie ukazał się żaden artykuł o tematyce prasoznawczej – zagadnienia te powróciły w 2016 r.

Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego (obecnie katedry na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego) w 1975 r. rozpoczął wydawanie czasopisma „Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi”. Nieregularnie ukazujący się rocznik w 2006 r. zmienił tytuł na „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”. W założeniu redaktorów: „Czasopismo publikuje rezultaty badań z zakresu szeroko pojętej kultury książki w kontekście historycznym. Jego zadaniem jest oferowanie wszechstronnego forum dla ogłaszania dorobku i wymiany myśli środowiska bibliologów polskich oraz poprzez zapraszanie do współpracy badaczy zagranicznych prezentowanie najnowszych dokonań, inicjatyw i trendów

Tabela 4

Czasopismo „Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi” oraz jego kontynuacja „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” (1975-2016)

Rok, zeszyt (tom)	Ogólna liczba art.	Liczba art. prasozn.	Autor	Tytuł artykułu
1975, z. 1-1980, z. 4	25	0		
1981, z. 5	9	2	Socha Irena	Wartość źródłowa czasopism młodzieży szkolnej
			Grzelecki Wojciech	Zarys problematyki książki, bibliotek i czytelnictwa w „Monitorze” (1765-1785)
1981, z. 6-1993, z. 15	67	0		
1993, z. specjalny	37	3	Tadeusiewicz Hanna	„Biesiada Literacka” za czasów redaktorstwa Gracjana Ungra (1876-1881)
			Ihnatowicz Ireneusz	Lista prenumeratorów „Izys Polskiej”
			Stasiewicz-Jasiukowa Irena	Czy Krzysztof Hilary Szembek jest „współojcem” „Zbioru potrzebniejszych wiadomości”?
1995, z. 16-2003, t. 21	67	0		
2004, t. specjalny	16	0		
Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi (nowa numeracja tomów)				
2006, t. 1-2015, t. 9	65	0		
2016, t. 10	19	1	Łusznicka Agnieszka	Obraz katalogów rzeczowych na łamach polskich czasopism bibliotekarskich w okresie stalinowskim
łącznie	305	6		

Źródło: obliczenia własne na podstawie analizy zawartości czasopism: „Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi” oraz jego kontynuacji „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi” (1975-2016).

w badaniach nad kulturą książki na świecie” (*Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi* [online], [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: http://www.lis.uw.edu.pl/badan/?page_id=82).

W świetle założeń programowych nie dziwi brak zainteresowania tematyką prasoznawczą – na 289 artykułów, które znalazły się w 33 tomach obydwu tytułów, zaledwie 6 poruszało te zagadnienia.

Prace prasoznawcze pojawiają się tu sporadycznie i stanowią jedynie 2,07% wszystkich opublikowanych artykułów.

W 1982 r. pod redakcją Jerzego Jarowieckiego ukazał się pierwszy tom „Prac Bibliotekoznawczych” w serii „Roczników Naukowo-Dydaktycznych Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie”. Jak czytamy we wstępie: „Zawarto w nim publikacje pracowników Samodzielnego Zakładu Bibliotekoznawstwa WSP w Krakowie. (...) Zamieszczone w tym tomie publikacje są rezultatem poczyniń badawczych podjętych w czterech zespołach i pracowniach naukowo-dydaktycznych, powołanych w kwietniu 1979 r. Są to: Zespół Książki i Czytelnictwa, Zespół Czasopiśmiennictwa Polskiego i Zagadnień Wydawniczych, Zespół Historii i Funkcji Bibliotek oraz Zespół Bibliografii i Informacji Naukowej” (Jarowiecki, 1982).

Do 1998 r. ukazało się 9 tomów z 82 artykułami, z których 34,15% można zakwalifikować do prasoznawstwa. Na tom przypadały średnio trzy prace z tego zakresu – w każdym numerze publikowana była co najmniej jedna. 28 artykułów zostało napisanych przez 15 osób, z których najwięcej – po cztery – przedstawili Jan Bujak i Władysława Wójcik. Poruszana tematyka dotyczyła czasopisma jako źródła informacji o książce i jej instytucjach, przedstawiano konkretne tytuły w ujęciu historycznym, sporo miejsca poświęcono czasopismom Krakowa i Lwowa, prasie w okresie międzywojennym i w okresie okupacji. Kontynuacją „Prac Bibliotekoznawczych” jest „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”, ukazujące się jako rocznik, na łamach którego publikowane są oryginalne wyniki badań z zakresu szeroko pojętej bibliologii i informatologii. W latach 2001-2016 ukazało się 14 numerów, w których tematyka prasoznawcza wciąż się pojawiała – na 155 artykułów 38, czyli 24,52% dotyczyło tej problematyki. Po tomach z lat 2012 i 2013, kiedy zagadnienia te nie były w ogóle obecne, w 2015 r. wydano tom 13, w którym na 14 artykułów aż 12 odnosiło się do czasopism przeznaczonych dla dzieci i młodzieży. Powracały tematy związane z czasopismami regionu, stanowiąc w całym omawianym okresie blisko 50% prac.

Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowo-Technicznej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (obecnie Instytut Dziennikarstwa i Informacji) w 1993 r. rozpoczął nieregularne wydawanie czasopisma „Kieleckie Studia Bibliologiczne”.

W sześciu pierwszych tomach artykuły prasoznawcze stanowiły blisko 1/3 (31,15%) wszystkich opublikowanych. Po zmianie tytułu na „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”, w latach 2003-2008, zamieszczono łącznie 46 prac, które zdominowała tematyka związana z czasopiśmiennictwem – było to aż 67,39% – zdecydowanie najczęściej ze wszystkich badanych periodyków. Autorzy poruszali zagadnienia prasy regionalnej Kielecczyzny, prasy wyodrębnionych okresów historycznych (okres międzywojnia i II wojny światowej, czasy stalinizmu, przełomu 1989 r.), omawiano poszczególne tytuły prasowe. W 2009 r. nastąpiła kolejna zmiana tytułu na

Tabela 5

Czasopismo „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze” oraz jego kontynuacja „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” (1982-2016)

Rok, tom	Ogólna liczba art	liczba art. prasozn.	Autor	Tytuł artykułu
1	2	3	4	5
1982, t. 1	11	2	Bujak Jan	Informacja o książce i prasie w XIX-wiecznych tygodnikach galicyjskich dla ludu
			Sokół Zofia	„Przodownice” (1899-1912). Zarys monograficzny
1984, t. 2	5	1	Wójcik Władysława	Problem tzw. produkcji dóbr niematerialnych na łamach niemieckiej prasy w języku polskim wydawanej w Generalnej Guberni w latach 1939-1945
1985, t. 3	6	3	Krotos Wanda	Wiersze patriotyczne w prasie krakowskiej w latach 1795-1830
			Sokół Zofia	Konspiracyjne czasopisma Wojskowej Służby Kobiet i organizacji z nią związanych 1939-1944
			Wójcik Władysława	Stan i potrzeby badań niemieckiej prasy w języku polskim dla Polaków z lat 1939-1945 wydawanej w Generalnym Gubernatorstwie
1987, t. 4	8	1	Wójcik Władysława	Niemiecka prasa w języku polskim dla Polaków wydawana w Generalnym Gubernatorstwie w latach 1939-1945. Ogólna charakterystyka
1990, t. 5	9	6	Bujak Jan	Redakcja i administracja „Tygodnia” (I.X.1874-31.XII.1881)
			Socha Irena	Stan i potrzeby badań nad czasopiśmiennictwem dziecięcym i młodzieżowym do 1939. Część I: Badania nad periodykami do roku 1918
			Toczek Alfred	Redakcja i współpracownicy tygodnika „Piast” w latach 1918-1926
			Pietrzyk Bożena	Problemy kultury i literatury w prasie konspiracyjnej ruchu ludowego
			Wójcik Władysława	Język prasy gadzinowej lat 1939-1945 na tle metod niemieckiej propagandy
			Góra Barbara	„Pomagamy sobie w pracy” (1956-1983)
1991, t. 6	8	4	Konopka Maria	„Przyjaciel Domowy” Hipolita Stupnickiego (1851-1878)
			Toczek Alfred	Prasa Polskiej Patrii Socjalistycznej i Niezależnych Socjalistów w Krakowie w latach 1918-1939

1	2	3	4	5
			Socha Irena	Stan i potrzeby badań nad czasopiśmiennictwem dziecięcym i młodzieżowym do 1939. Część II: Badania nad periodykami okresu międzywojennego
			Jarowiecki Jerzy	Początki prasy krakowskiej po 1945 roku
1993, t. 7	12	4	Bujak Jan	„Ruch” i „Tydzień” – dwa lwowskie periodyki lat 70. XIX w.
			Faber-Chojnacka Lidia	Czasopisma dziecięce i młodzieżowe w Krakowie w dwudziestolecium międzywojennym i ich charakterystyka ilościowa
			Glogier Marek	Międzywojenne periodyki kościelne metropolii lwowskiej. Przegląd typologiczno-statystyczny
			Jarowiecki Jerzy	Prasa podziemna na Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1939-1945
1996, t. 8	12	6	Jarowiecki Jerzy	Czasopisma pedagogiczne w Polsce (zarys problematyki)
			Glogier Marek	„Lud” – organ Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego
			Toczek Alfred	Krakowski dziennik PPS „Naprzód” w latach 1919-1939 (zarys problematyki)
			Bujak Jan	Nieznany czerniowiecki tygodnik w języku polskim
			Bańdo Adam	„Zrąb” – kwartalnik pedagogiczny w latach 1930-1936
			Woźniakowski Krzysztof	Gadzinowy miesięcznik „Kolejowiec” (1943-1944) i jego publikacje literackie
1998, t. 9	11	1	Szareyko Henryk	Dwutygodnik „Ruch Chrześcijańsko-Społeczny” (Poznań 1902-1910). Cz. I
2001, t. 1	11	2	Bukowski Paweł	Prasa NSZZ „Solidarność” na ziemi jasielskiej w latach 1981-1989
			Kolasa Władysław Marek	Prasa komputerowa w Polsce – historia i statystyka
2003, t. 2	11	6	Bańdo Adam	„Ilustrowany Kurier Codzienny” w dziewięćdziesiątą rocznicę powstania (1910-2000)
			Kolasa Władysław Marek	Epitafium dla „Czasu Krakowskiego” (1990-1997)
			Kwiecień Sabina	Prasa żydowska w języku polskim w Krakowie w latach 1918-1939
			Woźniakowski Krzysztof	Gadzinowy „katolicki organ prasowy Generalnego Gubernatorstwa” w kręgu zagadnień kultury (1939-1945)
			Seniów Jerzy	Kultura legionowa w czasie pierwszej wojny światowej na łamach prasy krakowskiej w latach 1914-1918

1	2	3	4	5
			Witczak Dorota	Stefania Podhorska-Okołów – ostatnia redaktorka „Bluszczu”
2005, t. 3	14	5	Jarowiecki Jerzy	Lwowska prasa przed powstaniem styczniowym
			Fogelzang-Adler Ewa	Sytuacja na frontach i polityka międzynarodowa w konspiracyjnych czasopismach społeczno-kulturalnych Krakowa okresu II wojny światowej
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Muzyka i teatr na łamach londyńskiego „Dziennika Polskiego” w latach 1940-1943
			Kolasa Władysław Marek	Krakowska prasa naukowa i fachowa 1989-1998 (przegląd tematyczny)
			Ludorowski Leszek	Dokumenty życia społecznego odbiciem rzeczywistości i zapisem historii
2006, t. 4	11	3	Kolasa Władysław Marek	Krakowska prasa katolicka u schyłku XX w.
			Kolasa Władysław Marek	Krakowska prasa reklamowa i reklama na łamach krakowskiej prasy w latach 1989-1998
			Bańdo Adam	Obrazy kultury i literatury na łamach „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” w latach 1918-1939 (wyniki analizy prasoznawczej)
2007, t. 5	6	1	Trojanowski Piotr	Czasopismo „Znicz” (Kraków, 1930-1939)
2008, t. 6	6	1	Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Film na łamach londyńskiego „Dziennika Polskiego i Dziennika Żołnierza” w latach 1944-1989
2009, t. 7	11	3	Kulka Bronisław	Czytelnie, czytelność i recepcja tekstów literackich w uczniowskich krakowskich i lwowskich czasopismach o tytule „Znicz”
			Lisowska-Kożuch Urszula	Instytucje związane z książką na łamach „Dziennika Polskiego” w latach 1945-1969. Część I. Biblioteki i archiwa
			Lisowska-Kożuch Urszula	Instytucje związane z książką na łamach „Dziennika Polskiego” w latach 1945-1969. Część II. Wydawnictwa i księgarnie
2010, t. 8	13	2	Zajęc Renata M.	„Nie trzeba wyczerpywać całego tematu. Wystarczy przebudzić myśl”. Polskie czasopisma popularnonaukowe o profilu humanistycznym w latach 1945-1989 – zarys problemu
			Fogelzang-Adler Ewa	Działania Niemców wobec Polaków w świetle konspiracyjnej prasy ugrupowań demokratycznych (1939-1945)
2012, t. 10-2013, t. 11	22	0		

1	2	3	4	5
2014, t. 12	11	1	Zajac Renata M.	Czasopisma popularnonaukowe dla dzieci w latach 1945-1989
2015, t. 13	14	12	Kolasa Władysław Marek	On the Statistics and Geography of the Polish Press in the Period between the Uprisings (1832-1864)
			Kamisińska Dorota	Grafika polskich tygodników ilustrowanych dla dzieci w drugiej połowie XIX wieku na przykładzie warszawskiego, lwowskiego i poznańskiego „Przyjaciela Dzieci”
			Toczek Alfred	Czasopisma polskiej młodzieży akademickiej w okresie popowstaniowym (1865-1918). Przegląd informacyjno-bibliograficzny
			Woźniakowski Krzysztof	Pierwsze lata warszawskiego „Przyjaciela Dzieci”: w kręgu Fryderyka Henryka Lewestama i współpracowników (kwiecień 1861 – czerwiec 1865)
			Romanow Andrzej	Polskie czasopisma młodzieżowe w Wolnym Mieście Gdańsku
			Zajac Renata M.	Galicyski dodatek „Dla Młodszych” (1898-1913) na tle polskich czasopism popularnonaukowych
			Kwiecień Sabina	Kartka z dziejów żydowskiej prasy dla dzieci i młodzieży w okresie autonomii Galicji
			Lehmann Iwona	Dodatki „Dziennika Berlińskiego” dla dzieci i młodzieży w latach 1925-1939
			Szablowska-Zaremba Monika	„Okienko na Świat. Pismo dzieci i młodzieży” 1937-1939
			Nadolna-Fluczykont Marta	Czasopisma dla dzieci wydawnictwa Egmont Publishing
			Maroń Agnieszka	Szkice o współczesnych włoskich czasopismach poświęconych literaturze dziecięcej (włoska literatura dziecięca w II połowie XX w.)
			Karczewska Agnieszka	Historia i struktura czasopisma „Chwilka Dzieci i Młodzieży”
2016, t. 14	26	3	Kwiecień Sabina	Poznańskie czasopisma dla dzieci i młodzieży do 1918 roku
			Woźniakowski Krzysztof	Poligraf redaktorem: warszawski „Przyjaciel Dzieci” czasu redakcji Emila Skińskiego (wrzesień 1890 – czerwiec 1892)
			Korczyńska-Derkacz Małgorzata, Łusznak Agnieszka	Hanna Krall w przestrzeni wydawniczej i medialnej – analiza objętości w pierwszym piętnastolecu XXI w.
łącznie	238	67		

Źródło: obliczenia własne na podstawie analizy zawartości czasopism: „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze” oraz jego kontynuacji „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” (1982-2016).

Tabela 6

Czasopismo „Kieleckie Studia Bibliologiczne” wraz z kontynuacją „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej” oraz „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” (1993-2016)

Rok, tom	Ogólna liczba art	Liczba art. prasozn.	Autor	Tytuł artykułu
1	2	3	4	5
1993, t. 1	11	4	Adamczyk Mieczysław	Restrykcje wobec czasopiśmiennictwa wyznaniowego na Kielecczyźnie w latach stalinizacji kraju
			Adamska-Czerw Jolanta	Pisma samorządowe na Kielecczyźnie w latach 1990-1992
			Dzieniakowska Jolanta	Pisma szkolne w Radomiu w latach 1918-1939
			Gierszewska Barbara	Teatr a kino w świetle polskiej prasy filmowej do roku 1939
1995, t. 2	11	4	Mielczarek Tomasz	Funkcje prasy w systemie politycznym Drugiej Rzeczypospolitej
			Adamczyk Mieczysław	Prasa religijna Kielecczyzny w dwudziestoleciu międzywojennym (Typologia, funkcje, modele)
			Dzieniakowska Jolanta	Prasa polska w Radomiu 1918-1939. Spis tytułów. Charakterystyka statystyczna
			Gierszewska Barbara	Czasopisma filmowe w Krakowie do roku 1939
1998, t. 3	11	2	Dzieniakowska Jolanta	Prasa Narodowej Demokracji w Radomiu w dwudziestoleciu międzywojennym. Przegląd wydawnictw
			Mielczarek Tomasz	Dwie „Rzeczypospolite” (1920-1932)
1998, t. 4	11	4	Dzieniakowska Jolanta	„Ziemia Radomska” (1928-1935)
			Kaleta Andrzej	Wydawcy polskiej prasy misyjnej w latach 1918-1939
			Kępa Jolanta	Twórcy prasy zakładowej Kielecczyzny (1945-1989)
			Mielczarek Tomasz	Polska prasa informacyjno-polityczna w latach 1989-1996
2000, t. 5	8	2	Mielczarek Tomasz	Liberałowie i rewizjoniści. Z dziejów „Przeglądu Kulturalnego” (1952-1963)
			Sokół Zofia	Czasopisma organizacji kobiecych w Polsce w latach 1989-1999
2001, t. 6	9	3	Sokół Zofia	„Przyjaciółka” – tygodnik kobiecy (1948-1998)
			Mielczarek Tomasz	Prasa w enuncjacjach programowych i praktyce politycznej PZPR w latach 1956-1989
			Pawelec Ewa	Rola wydawnictw dla dzieci i młodzieży w kreowaniu ról i postaw społeczno-ideowych. Opinie recenzentów „Nowych Książek” z lat 70. XX w.

1	2	3	4	5
2003, t. 7	9	5	Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Oświata i wychowanie na łamach „Bluszczu” w latach 1918-1939
			Zielińska Nina, Zieliński Konrad	Prasowe inicjatywy wydawnicze Towarzystwa straży Kresowej w latach 1918-1922
			Piasecka Renata	Agencja publicystyczno-Informacyjna (API) w latach 1944-1967 „Gazeta dla gazet”
			Sokół Zofia	„Przyjaciółka” – tygodnik kobiecy (część II: marzec 1951-marzec 1990)
			Pawelec Ewa	Wzorce ideowe propagowane na łamach czasopism dla dzieci i młodzieży w pierwszej połowie lat 70. XX w.
2004, t. 8	10	8	Kępa-Mętrak Jolanta	Reportaż w „Gazecie Kieleckiej” w dwudziestoleciu międzywojennym – próba analizy gatunku
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Numery specjalne „Bluszczu” w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Część I.
			Olczak-Kardas Monika	Wydawnictwa „Naszej Księgarni” na łamach „Głosu Nauczycielskiego” w latach 1921-1939.
			Woźniakowski Krzysztof	Niemiecka polskojęzyczna prasa „gadzinowa” czasów II wojny światowej 1939-1945 (próba syntetycznego spojrzenia)
			Mielczarek Tomasz	Konformiści czy buntownicy? Kilka uwag o dziennikarzach i publicystach Polski Ludowej (1945-1989)
			Chrząstek Tomasz	Przeciw rewizjonistom. Z dziejów „Nowej Kultury” w latach 1958-1961
			Sokół Zofia	„Przyjaciółka” – czasopismo dla kobiet (część III: „Przyjaciółka” w latach 1989-2002
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	Wydawnictwo „Burda Polska” w latach 1990-2002
2005, t. 9	9	7	Gierszewska Barbara	Film i kino w lwowskiej prasie 1895-1918
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Numery specjalne „Bluszczu” w okresie dwudziestolecia międzywojennego. Część II
			Sokół Zofia	„Kobieta i Życie”
			Pawelec Ewa	Czasopisma dla dzieci i młodzieży lat 70. XX wieku narzędziem edukacji patriotycznej
			Kępa-Mętrak Jolanta	Co w trawie piszczy? Charakterystyka świętokrzyskich dzienników regionalnych
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	Działalność wydawnicza koncernu „Axel Springer Polska” w latach 1994-2003
			Pokrzycka Lidia	Lubelska prasa bezpłatna w latach 1992-2004

1	2	3	4	5
2006, t. 10	7	4	Jarowiecki Jerzy	Maria Konopnicka w polskiej prasie konspiracyjnej i poza krajem w latach 1939-1945
			Kaleta Andrzej	„Przegląd Powszechny” 1884-2005. Charakterystyka i stan badań
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Powstanie i rozwój „Dziennika polskiego” w latach 1940-1943
			Mielczarek Tomasz	Telewizja „Polsat” Zygmunta Solorza
2008, t. 11	11	7	Szornel-Dąbrowska Barbara	„Wiadomości Brukowe” – próba kontynuacji idei czasopisma Towarzystwa Szubrawców w Wilnie
			Korczyńska-Derkacz Małgorzata	„Biblioteka Warszawska” (1841-1914) źródłem wiedzy o krajowym i zagranicznym ruchu naukowym
			Czarnik Oskar Stanisław	Czasopismo „Polska” w ZSRR (1941-1943). Trudna praca na osamotnionym posterunku
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Jan Czarnocki – redaktor naczelny londyńskiego „Dziennika polskiego i Dziennika Żołnierza” w latach 1945-1957
			Chrzastek Tomasz	Ilościowa analiza zawartości prasy na przykładzie tygodnika społeczno-kulturalnego „Nowa Kultura”
			Dzieniakowska Jolanta	Inicjatywy prasowo-wydawnicze uczniów. Między autoprezentacją a integracją
			Mielczarek Tomasz	Od <i>Ciężko rannych pantofli po taniec z gwiazdami</i> . Telewizja TVN w latach 1996-2006
2009, t. 1/12	7	4	Siuda Maria M.	Ingerencje cenzorskie jako narzędzie reglamentowania treści prasowych (na przykładzie prasy kieleckiej)
			Mielczarek Tomasz	Festiwal „Solidarności” i stan wojenny na łamach czasopism społeczno-kulturalnych PRL
			Centek Barbara	Popularnonaukowe czasopisma południowo-wschodniego Podlasia (1980-2005)
			Dzierżyński Jolanta	Odwrot od lokalności [rozwój prasy lokalnej od 1989-1994]
2010, t. 2/13	14	12	Hombek Danuta	O potrzebie nowej bibliografii polskich gazet i czasopism XVIII w.
			Kęder Wojciech	„Gazeta Warszawska” wobec wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych w latach 1778-1782
			Uljasz Adrian	Czasopisma wyznaniowe na straży polskości. Z przeszłości prasy luteńskiej i kalwińskiej do 1939 r.
			Siuda Maria M.	Kolportaż oraz upowszechnianie prasy na Kielecczyźnie w latach 1945-1952

1	2	3	4	5
2010, t. 2/13	14	12	Nieć Grzegorz, Pleszczyński Michał	Problemy wrocławskiej gastronomii w drugiej połowie lat 60. XX w. w świetle doniesień i komentarzy prasowych
			Piasecka-Strzelec Renata	Służby prasowo-informacyjne w Polsce w latach 1945-1971
			Mielczarek Tomasz	Literatura i historia na łamach czasopism RSW wydawanych w latach 80. XX w.
			Rygiel Beata	„Niedziela” i „Gość Niedzielny” jako przykład tygodników katolickich
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	Wszystkie dzieci są nasze. Współczesne polskie czasopisma przeznaczone dla rodziców. Próba analizy oferty wydawniczej
			Żabiński Ryszard	Strategiczny model marketingowy dziennika regionalnego i tygodnika bezpłatnego
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Świat bez granic
			Wygodnik-Barzyk Edyta	„Polski Herald” i jego obecność na rynku prasy polskiej w Irlandii w latach 2005-2009
2012, t. 3/14	12	7	Kęder Wojciech	„Gazeta Warszawska” wobec wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych w latach 1778-1782
			Rogoż Michał	„Tygodnik Powszechny” w 1949 r. w świetle wtórnych ocen cenzorów Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk
			Uljasz Adrian	Prasa regionalna jako nośnik propagandy stalinowskiej. „Nowiny Rzeszowskie” o śmierci Józefa Stalina
			Mielczarek Tomasz	Pod presją polityki. Nowelizacje ustawy o radiofonii telewizyjnej
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	„Męska sprawa” – czyli zaangażowanie niemieckich koncernów w segment prasy dla mężczyzn
			Gajlewicz-Korab Katarzyna	Specyfika mediów przeznaczonych dla muzułmanów we Francji
			Moraczewska Marta	Al Jazeera – taniec międzykulturowego niezrozumienia. Studium z socjologii komunikacji
2012, t. 4/15, z. 1	8	1	Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Polska literatura zsyłkowa ogniwem pomiędzy rodakami na uchodźstwie i w kraju w świetle doniesień prasowych
2012, t. 4/15, z. 2;	11	0		Całość numeru poświęcona polskiemu systemowi medialnemu

1	2	3	4	5
2013, t. 5/16,	11	5	Gajlewicz-Korab Katarzyna	Funkcjonowanie francuskich środków masowego przekazu w czasie prezydentury Nicolasa Sarkozy'ego
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Rynek czasopism literacko-artystycznych w Polsce po 1989 r.
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	Wysokonakładowe magazyny <i>lifestyle</i> w Polsce w pierwszej dekadzie XXI w. – kryzys, strategia czy rozwój?
			Lis Wojciech	Procedura rejestracji tytułu prasowego. Problemy regulacyjne
			Górski Adam	Odpowiedzialności dziennikarza za materiał prasowy – różnice pomiędzy znieśławieniem a ochroną dóbr osobistych (uwagi praktyczne)
2014, t. 6/17	15	5	Fiut Ignacy S.	Migracja prasy bezpłatnej do Internetu i jej strategii wydawnicze
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	Nowe kanały dystrybucji treści wybranych magazynów wysokonakładowych i programów śniadaniowych
			Anculewicz Zbigniew	Dziennik opinii środowiska „krytyki politycznej” – przykład migracji nowej prasy do cyberprzestrzeni
			Kubik Justyna	Usieciowienie prasy lokalnej przymus cyberkulturowy czy możliwość poszerzenia oferty wydawniczej?
			Wasilewski Krzysztof	Wpływ nowych mediów na lokalny rynek prasy, radia i telewizji przykład subregionu gorzowskiego
2015, t. 7/18	11	5	Wojśław Jacek	Kierownictwo partyjne wobec prasy w Polsce w latach kulminacji stalinizmu (1949-1953): polityka personalna, decyzje organizacyjne i „nastawianie” tematyczne
			Suławka Adam Radosław	Prasa rosyjskojęzyczna wydawana w Łodzi przed I wojną światową w świetle raportów cenzora Wasilija Pietrowa
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	Łudzkie historie dobrze się sprzedają. Magazyny typu true story – charakterystyka segmentu prasowego
			Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Współczesny rynek czasopism o sztuce w Polsce. Przegląd wydawnictw
			Wasilewski Krzysztof	Obraz emigracji niepodległościowej w „Gazecie Wyborczej” (1989-1991)
2016, t. 8/19	17	6	Ciszek Przemysław	Czasopisma o grach wideo w Polsce. Rys historyczny i obecna sytuacja na rynku
			Dąbrowska-Cendrowska Olga	Tabloidyzacja luksusowych magazynów dla kobiet i mężczyzn. Aspekt ilościowy

1	2	3	4	5
2016, t. 8/19	17	6	Przybysz-Stawska Magdalena	„Fakt” kulturalny: oferta karnetu kulturalnego w latach 2010-2014
			Mielczarek Tomasz	Tabloidyzacja prasy opinii
			Lis Wojciech	Prasa internetowa. Proces migracji mediów do cyberprzestrzeni
			Kasiak Mateusz	Artykuł publicystyczny w prasie i w Internecie. Analiza porównawcza
łącznie	213	95		

Źródło: obliczenia własne na podstawie analizy zawartości czasopism: „Kieleckie Studia Bibliologiczne”, „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej” oraz „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” (1993-2016).

„Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”, o czym informowała redakcja: „(...) nazwa czasopisma lepiej informuje o jego zawartości. Już od 1993 r. umieszczano w nim bowiem teksty dotyczące szeroko pojmowanej wiedzy z zakresu nauk bibliologicznych i prasoznawstwa, chociaż ten drugi obszar badawczy nie był odzwierciedlony w tytule. [...] Chęć współpracy wyrazili przedstawiciele niemal wszystkich ośrodków prowadzących badania bibliologiczne i prasoznawcze (...) (*Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy* [online], [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: <<http://idi.ujk.edu.pl/studia/index.php>>.). Po zmianie tytułu udział artykułów poświęconych zagadnieniom prasy spadł do 43,84%, przy jednoczesnym wzroście zainteresowania autorów tematami z zakresu medioznawstwa, które – obok prasoznawstwa – rozwija się dynamicznie. Problemom polskiego systemu medialnego poświęcony był cały numer 2 z 2012 r.

Najmłodsze czasopismo, wychodzące od 2008 r., to półrocznik „Toruńskie Studia Bibliologiczne”, który w założeniu redakcji „[...] ma służyć szerokim kręgom bibliologicznym i stanowić pewnego rodzaju platformę prezentacji własnych dokonań naukowych oraz forum wymiany doświadczeń i dyskusji. Do publikacji przyjmowane są artykuły poruszające zagadnienia od szeroko pojętego księgoznawstwa (ruch wydawniczy, introligatorstwo, grafika książkowa, cenzura, kolekcjonerstwo, sztuka ekslibrisu), po informatologię (działalność informacyjna bibliotek i ośrodków informacji, nowe technologie w nauce o informacji, zautomatyzowane systemy wyszukiwania informacji, sieć Internet i zasoby cyfrowe)” (*Toruńskie Studia Bibliologiczne* [online], [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: <<http://www.home.umk.pl/~tsb/?q=pl/>>.). Tematyka prasoznawcza była obecna w 20% wszystkich opublikowanych artykułów. Autorzy interesowali się przede wszystkim czasopiśmiennictwem regionu kujawsko-pomorskiego, zarówno w aspekcie historycznym, jak i współczesnym, pojawiały się opracowania monograficzne poszczególnych tytułów bądź charakterystyki wybranych elementów zawartości prasy, np. reklam.

Tabela 7

Czasopismo „Toruńskie Studia Bibliologiczne” (2008-2016)

Rok, numer	Ogólna liczba art	Liczba art. prasozn.	Autor	Tytuł artykułu
1	2	3	4	5
2008, nr 1	13	3	Kruszewski Tomasz	Współczesna prasa mniejszości etnicznych w Polsce w przestrzeni społecznej – wybrane obszary
			Centek Barbara	Czasopisma naukowe Filii AWF w Białej Podlaskiej w latach 1973-2002
			Żynda Marcin	„Drukarz Pomorski” (1933-1939) jako narzędzie kształtowania świadomości i właściwych postaw drukarzy oraz wzmacniania ich Związku Zawodowego
2009, nr 1 (2)	9	2	Chwastyk-Kowalczyk Jolanta	Recenzje polskich książek literackich na łamach londyńskiego „Dziennika Polskiego” w latach 1940-1943
			Jazownik Maria	Przeciw radykalizmowi młodzieży akademickiej. O konfiskacie i likwidacji krakowskiego „Ruchu” (1891)
2009, nr 2 (3)	9	1	Kristanova Evelina	Reklama książki na łamach „Rodziny Polskiej” (1927-1939)
2010, nr 1 (4)	8	4	Lempart Matthias	Zapomniane bądź nieznanne tytuły prasowe z terenu Pomorza do 1918/1939 r.
			Gorczyńska Małgorzata	„Kalendarz Lubelski” z lat 1958-1985 (tak zwana druga edycja)
			Szymoniak Krzysztof	Rekonstrukcja zdarzeń, czyli początek niezależnego dziennikarstwa i prasy lokalnej w Wielkopolsce po 1989 r. na przykładzie „Tygodnika Kępińskiego” (część 1)
			Marcol Anna	„Kolano” (1995-2001) – czasopismo literacko-kulturalne z Berlina
2010, nr 2 (5)	10	3	Wodniak Katarzyna	Funkcje przekazów literackich i krytycznych w czasopismach kobiecych (na przykładzie miesięcznika „Bluszcz”, 2008-)
			Kamisińska Dorota	Warszawski tygodnik „Wędrowiec” w latach 1863-1883 (część 1)
			Szymoniak Krzysztof	Rekonstrukcja zdarzeń, czyli początek niezależnego dziennikarstwa i prasy lokalnej Wielkopolsce po 1989 r. na przykładzie „Tygodnika Kępińskiego” (część 2)
2011, nr 1 (6)	7	4	Albińska Jolanta	Procesy prasowe redaktora „Dziennika Kujawskiego” Józefa Chociszewskiego z lat 1893-1896

1	2	3	4	5
2011, nr 1 (6)	7	4	Kamińska Dorota	Warszawski tygodnik „Wędrowiec” w latach 1863-1883 (część 2)
			Smużewska Marcelina	Studencki ruch naukowy na łamach „Głosu Uczelni”
			Bertman Wisława, Sokół Aneta	Książka i prasa ewangelicka w Polsce po 1989 r. Zarys zagadnienia i stan badań
2011, nr 2 (7)	8	3	Kristanova Evelina	„Acta universitatis Lodziensis. Folia Librorum” (1989-2009) – ogólna charakterystyka wydawnictwa
			Zmitrowska Małgorzata, Weryho Maciej	Wykorzystanie baz danych oraz czasopism elektronicznych przez pracowników naukowych na przykładzie badań przeprowadzonych na Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy
			Fura Anita	„British Museum Studium in Ancien Egipt and Sudan” jako przykład czasopisma naukowego w wersji elektronicznej – komunikat z badań
2012, nr 1 (8)	8	1	Gromniak Małgorzata	Rola biblioterapeuty w pracy z osobami współzależnymi – analiza treści kwartalnika „Biblioterapeuta” w latach 1998-2008
2012, nr 2 (9)	10	2	Edwardczyk Joanna	Prasa Tucholi w latach 1920-1939 (część 1)
			Ciszewska Wanda A.	Efemeryda wydawnicza toruńskiego drukarza – Ćwierćpetit z roku 1953
2013, nr 1 (10)	8	1	Edwardczyk Joanna	Prasa Tucholi w latach 1920-1939 (część 2)
2013, nr 2 (11)	10	2	Gzella Grażyna	Kłopoty z prawem zapomnianych gazet pomorskich (1910-1915)
			Ruta Adam	Jednodniówki w systemie krakowskiej cenzury w latach 1923-1939
2014, nr 1 (12)	9	2	Żynda Marcin	„Tętent. Miesięcznik Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu” (1933-1934)
			Wodniak Katarzyna	W kręgu literatury kobiecej; konteksty kultury książki w luksusowych magazynach dla pań
2014, nr 2 (13)	9	1	Kamińska Jolanta	Katowickie „Studia Bibliologiczne” (1983-2011) – próba charakterystyki wydawnictwa
2015, nr 1 (14)	6	1	Kamińska Dorota	Dessiné et gravé... Francuskie drzeworyty w polskich tygodnikach ilustrowanych XIX w. na przykładzie tygodnika „Wędrowiec” (część II)
2015, nr 2 (15)	9	1	Wojtacki Maciej	„Na Dobie”. Monografia zapomnianego tygodnika konserwatywnego z okresu międzywojennego

1	2	3	4	5
2016, nr 1 (16)	6	1	Gzella Grażyna	Kościańskie, lwowskie i poznańskie losy Sylwestra Czarneckiego
2016, nr 2 (17)	6	0		
łącznie	145	32		

Źródło: obliczenia własne na podstawie analizy zawartości czasopisma „Toruńskie Studia Bibliologiczne” (2008-2016)

WNIOSKI

W analizowanych czasopismach naukowych artykuły opublikowało 157 autorów, z czego 104 – po jednym artykule, dwudziestu ośmiu – po 2 artykuły, dziesięciu – po 3, czterech autorów – po 4, trzech – 5 artykułów, dwóch – 6, jeden – 7, jeden – 8, jeden – 10, dwóch autorów po 12 artykułów i jedna autorka – 15 artykułów.

Najwięcej artykułów napisała H. Tadeusiewicz, związana z ośrodkiem łódzkim. Swoje prace poświęcone zawodowym periodykom drukarzy i litografów publikowała przede wszystkim w „Rocznikach Bibliotecznych” (jeden artykuł w „Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi”).

Tabela 8

Autorzy, którzy zamieścili więcej niż 4 artykuły w analizowanych czasopismach

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba art. pras.
1	Hanna Tadeusiewicz	15
2	Jolanta Chwastyk-Kowalczyk	12
3	Tomasz Mielczarek	12
4	Małgorzata Korczyńska-Derkacz	10
5	Olga Dąbrowska-Cendrowska	8
6	Zofia Sokół	7
7	Grażyna Gzella	6
8	Władysław Marek Kolasa	6
9	Jolanta Dzieniakowska	5
10	Jerzy Jarowiecki	5
11	Krzysztof Woźniakowski	5
12	Jan Bujak	4
13	Dorota Kamisińska	4
14	Alfred Toczek	4
15	Władysława Wójcik	4

Źródło: zestawienie na podstawie tab. 1-7.

Wysokie miejsca zajmują autorzy związani z ośrodkiem kieleckim, w którym badania prowadzone są w zakresie bibliologii i informatologii oraz nauki o mediach: Jolanta Chwastyk-Kowalczyk, Tomasz Mielczarek, Olga Dąbrowska-Cendrowska i Jolanta Dzieńniakowska. Z wykształcenia bibliologowie, historycy i medioznawcy łączą swoje kompetencje naukowe, publikując przede wszystkim na łamach czasopisma wydawanego we własnym ośrodku. Tylko J. Chwastyk-Kowalczyk publikowała, poza rodzimym czasopiśmie (9 poz.) także w krakowskim „Annales...” (2 poz.) i w „Toruńskich Studiach Bibliologicznych” (1 poz.).

Liczne artykuły publikują autorzy związani z Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie. Od lat pracownicy obecnego Instytutu Nauk o Informacji podejmują różnorodną problematykę bibliologiczną, czyniąc przedmiotem swoich badań szczegółowych książkę, czasopisma oraz inne media. Ten silny ośrodek badań prasoznawczych reprezentują: J. Bujak, J. Jarowiecki, D. Kamińska, W. Marek Kolasa, A. Toczek, K. Woźniakowski, W. Wójcik. Wymienieni badacze – bibliologowie, historycy prasy, medioznawcy – najchętniej publikują na łamach czasopisma wydawanego przez rodzimy Instytut⁶. Z wymienionymi wyżej dwoma ośrodkami współpracowała Zofia Sokół.

Grażyna Gzella z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK swoje historycznoprasoznawcze artykuły publikowała w latach 90. XX w. w „Rocznikach Bibliotecznych” (4 poz.), a obecnie w „Toruńskich Studiach Bibliologicznych”, z którymi współpracuje także D. Kamińska. M. Korczyńska-Derkacz (10 poz., w tym jedno współautorstwo), publikowała w czasopiśmie wydawanych we Wrocławiu (6 poz.), w Kielcach (2 poz.) i w Krakowie (1 poz.).

Na łamach analizowanych czasopism opublikowano łącznie 2094 artykuły, w których problematyka prasoznawcza była podejmowana 290 razy, co stanowi zaledwie 13,85%.

Największy procent artykułów o szeroko rozumianej problematyce prasoznawczej odnotowano w czasopiśmie wydawanym w Instytucie Informacji i Dziennikarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach – było to w całym okresie ukazywania się 44,6%. Najpłodniejszy był okres 2003-2008, w którym wydawano „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej” (67,39%). Zmiana tytułu na „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy” pozornie nie zaznaczyła się wzrostem liczby prac prasoznawczych (42,45%), pamiętajmy jednak, że cały numer 2 z 2012 r. został poświęcony problemom polskiego systemu medialnego.

Jak wynika z zestawienia danych w tabeli 9, na drugim miejscu sytuuje się czasopismo wydawane przez Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu

⁶ Warto nadmienić, że spośród autorów wymienionych w tab. 8 tylko dwóch (J. Bujak i K. Woźniakowski) znalazło się na liście autorów sporządzonej przez A. Cieślukowską przy analizie „Zeszytów Prasoznawczych” (Cieślukowska, 2016, s. 417).

Tabela 9

Udział procentowy prac prasoznawczych w ogólnej liczbie opublikowanych artykułów naukowych we wszystkich analizowanych tytułach

Tytuł czasopisma z uwzględnieniem kolejnych jego zmian	Lata ukazywania się	Ogólna liczba art.	Liczba art. prasozn.	Udział % prac prasoznawczych w ogólnej liczbie publikacji
„Bibliotekoznawstwo”	1955-2011;	121	9	7,44
„Studia o Książce i Informacji”	2012-2016	25	3	12,0
<i>Łącznie w latach 1955-2016</i>		146	12	8,22
„Studia o Książce”	1970-1993	201	8	3,98
„Roczniki Biblioteczne”	1957-2016	846	70	8,27
„Z Badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi”	1975-2005	221	5	2,26
„Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”.	2006-2016	84	1	1,19
<i>Łącznie w latach 1975-2016</i>		305	6	1,97
„Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze”	1982-1998	82	28	34,15
„Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum. Scientiam Pertinentia”	2001-2016	156	39	25
<i>Łącznie w latach 1982-2016</i>		238	67	28,15
„Kieleckie Studia Bibliologiczne”	1993-2001	61	19	31,15
„Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”	2003-2008	46	31	67,39
„Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”	2009-2016	106	45	42,45
<i>Łącznie w latach 1993-2016</i>		213	95	44,60
„Toruńskie Studia Bibliologiczne”	2008-2016	145	32	22,07
Łącznie we wszystkich czasopismach		2094	290	13,85

Źródło: obliczenia własne na podstawie Tab. 1-7.

Pedagogicznego w Krakowie (28,15%), a na trzecim – Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu (22,07%). Z badań prowadzonych przez Władysława Marka Kolasę w 2000 r. wynika, iż 15% naukowych artykułów prasoznawczych opublikowanych zostało na łamach „Zeszytów Prasoznawczych”, a 10% w „Roczniku Historii Prasy Polskiej” (Kolasa,

2002). Autor wskazuje na znaczne rozproszenie artykułów z zakresu interesującej nas problematyki, co dostrzec można i w naszych zestawieniach. Jednak potwierdzają one stałe zainteresowanie trzech ośrodków naukowych (Kielce, Kraków, Toruń) problematyką prasoznawczą. To w nich przede wszystkim prowadzone są badania nad historią i współczesnym obliczem mediów. Warto w tym miejscu zauważyć, że wydawane przez te instytuty czasopisma odzwierciedlają nie tylko prowadzone w nich badania i realizowany program dydaktyczny, ale także znakomicie wpisują się w światowe tendencje łączenia na łamach jednego czasopisma naukowego zagadnień z zakresu bibliologii i prasoznawstwa, np. w „Bertelsmann Briefe” i „Gutenberg Jahrbuch”, na co zwracał uwagę cytowany wyżej K. Migoń (Migoń, 2002).

BIBLIOGRAFIA

- Cieślukowska, Agnieszka (2016). Historia mediów na łamach „Zeszytów Prasoznawczych”. W: *Zeszyty Prasoznawcze. Analiza zawartości (1957-2012). Metody, tematy, autorzy*. Pod red. Macieja Kawki, Ryszarda Filasa i Pawła Płanety. Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Dziki, Sylwester (1984). Tendencje rozwojowe polskiego prasoznawstwa (1965-1981). *Zeszyty Prasoznawcze*, R. 25, nr 2, s. 21-36.
- Głombiowski, Karol (1980). *Książka w procesie komunikacji społecznej*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Golka, Bartłomiej (1969). *Kształtowanie się wiedzy o prasie w Polsce XIX w.* Warszawa: Państwowe Wydaw. Naukowe.
- Jarowiecki, Jerzy (1982). Od Redakcji. *Rocznik Naukowo-Dydaktyczny Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Prace Bibliotekoznawcze*, R. 1, s. [6].
- Kafel, Mieczysław (1966). *Prasoznawstwo. Wstęp do problematyki*. Warszawa: Państwowe Wydaw. Naukowe.
- Kolasa, Władysław Marek (2002). Czasopisma prasoznawcze i prasoznawstwo w czasopiśmie. *Rocznik Historii Prasy Polskiej*, T.5, z. 1, s. 211-235.
- Kolasa, Władysław Marek (2013). *Historiografia prasy polskiej (do 1918 roku). Naukometryczna analiza dyscypliny 1945-2009*. Kraków: Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Migoń, Krzysztof (2005). Bibliologia – nauka o kulturze książki. *Nauka*, nr 2, s. 49-57.
- Migoń, Krzysztof (2002). Bibliologia wobec medioznawstwa: izolacja, komplementarność czy integracja. W: *Książka i prasa w systemie komunikacji społecznej: przeszłość, dzień dzisiejszy, perspektywy*. Pod red. M. Judy. Lublin: Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, s. 13-18.
- Pisarek, Walery (1984). Współczesne orientacje i kierunki badań nad komunikowaniem masowym. *Zeszyty Prasoznawcze*, R. 25, nr 2, s. 5-20.
- Pisarek, Walery (2008). *Wstęp do nauki o komunikowaniu*. Warszawa: Wydaw. Akademickie i Profesjonalne.
- Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy* [online]. [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: <<http://idi.ujk.edu.pl/studia/index.php>>.

- Sobieszczański, Franciszek (1861). Czasopisma polskie. W: *Encyklopedia powszechna Orgelbranda*. Warszawa, T. 6, s. 304-353.
- Studia o Książce i Informacji (dawniej: Bibliotekoznawstwo)* [online]. [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: <<http://bibl.wuwr.pl>>.
- Tetelowska, Irena (1965). Próba określenia przedmiotu nauki o środkach masowego przekazu informacji. *Zeszyty Prasoznawcze*, nr 1, s. 3-16.
- Toruńskie Studia Bibliologiczne* [online]. [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: <<http://www.home.umk.pl/~tsb/?q=pl/>>.
- Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi* [online]. [dostęp: 25.04.2017]. Dostępny w WWW: <http://www.lis.uw.edu.pl/badan/?page_id=82>.
- Żbikowska-Migoń, Anna (2002). U początków bibliografii czasopism: Christiana Junckera Schediasma historicum de ephemeridibus sive diariis eruditorum (1692). *Roczniki Biblioteczne*, R. 46, s. 63-77.

Artykuł w wersji poprawionej wpłynął do Redakcji 7 października 2017 r.

Katarzyna Jamrozik
Institute of Information and Library Science
Wrocław University
e-mail: katarzyna.jamrozik@uwr.edu.pl

Małgorzata Korczyńska-Derkacz
Institute of Information and Library Science
Wrocław University
e-mail: malgorzata.derkacz@uwr.edu.pl

ISSUES IN PRESS STUDIES REFLECTED IN SELECTED BOOK STUDIES JOURNALS

KEYWORDS: Press studies. Book studies. „Bibliotekoznawstwo”. „Studia o Książce i Informacji”. „Studia o Książce”. „Roczniki Biblioteczne”. „Z badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi”. „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”. „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze”. „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”. „Kieleckie Studia Bibliologiczne”. „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”. „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”. „Toruńskie Studia Bibliologiczne”.

ABSTRACT: **Thesis/Objective** – Shared origins of book and press studies and similarities in research issues, research methods, research objectives and their place in the classification of

science disciplines result in the parallel presentation of both research fields in book studies journals. The aim of the article was to analyze the presence of press studies issues in journals published by the institutes teaching book-related professionals in Wrocław, Warszawa, Kraków, Kielce and Toruń. The following 7 titles together with their continuations were analyzed: series „Bibliotekoznawstwo” (continued by: „Studia o Książce i Informacji”), „Studia o Książce”, „Roczniki Biblioteczne”, „Z badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi” (continued by: „Z Badań nad Książką i Księgozbiorami Historycznymi”), „Rocznik Naukowo-Dydaktyczny. Prace Bibliotekoznawcze” (continued by: „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia”), „Kieleckie Studia Bibliologiczne” (continued by: „Studia Bibliologiczne Akademii Świętokrzyskiej”, „Rocznik Bibliologiczno-Prasoznawczy”) and „Toruńskie Studia Bibliologiczne”. **Research method** – The quantitative analysis was used, where the measurement unit was a journal article (reviews, surveys and polemics excluded) on press studies issues published in selected book studies journals. **Results** – The research proved that only 14% of all research journal articles discuss press studies issues and confirmed their considerable distribution.